

gap ketganda, ular "men hamma narsani tushunaman, lekin men hech narsaga javob berolmayman" holatiga tushib qolishadi. Va bu ko'pincha bilim yetishmasligi yoki cheklangan so'z boyligi emas, balki suhbat amaliyoti va psixologik to'siq tufayli yuzaga keladi.

YUQORIDAGI MUAMMOLARNI HAL QILISH BO'YICHA 10 TA TAVSIYALAR:

1. Yangi so'zlarni o'rganing

Siz qanchalik ko'p so'zlarni bilsangiz, shuncha suhbatlashsangiz, unga kirishingiz mumkin va o'z fikrlaringizni aniqroq ayta olasiz. Shuning uchun, suhbatlashuv amaliyoti bilan mashg'ul bo'ling, so'z boyligingizni to'ldirishni unutmang.

2. Nutqingizni jonli va tabiiy holga keltiring.

Nutqingizni chiroyli va tabiiy qilish uchun, yangi so'zni o'rganayotganda, lug'atga qarang, uning sinonimlari va antonimlari, shuningdek, tegishli frazali fe'llar va ibiyomalar. Shunday qilib, siz nutqingizni diversifikatsiya qilasiz va so'z boyligingizni oshirasiz.

3. Lug'atni faollashtirish

Faol lug'at - siz nutqda yoki yozma ravishda ishlatadigan, passiv - siz bironing nutqida yoki o'qiyotganingizda o'rganasiz, lekin siz ularni o'zingiz ishlatmaysiz. Sizning faol so'z boyligingiz qanchalik katta bo'lsa, o'zingizni ifoda etish usullari ko'proq va ingliz tilida gapirish osonroq bo'ladi. Uni kengaytirish ustida ishlang: yangi so'zlarni bilib oling va ularni nutqingizga kiriting.

4. Savol berishni o'rganish

Har qanday muvaffaqiyatli suhbatning strategiyasi - bu o'zingiz haqingizda kamroq gaplashish va boshqa odamlarning fikrlariga ko'proq qiziqish. Buning uchun siz savollarning asosiy turlarini qurish sxemasini o'zlashtirishingiz kerak. Masalan, bir kishi sizning kvartirangizni bezashni yaxshi ko'rishini aytadi. Men kvartiramni bezashni yaxshi ko'raman. - Men kvartirani bezashni yaxshi ko'raman. Bu kishiga qanday savollar berishingiz mumkinligi haqida o'ylang. Sizga qaysi materiallar ko'proq yoqadi? - Qaysi materiallar sizga ko'proq yoqadi? Dekor haqida nimadir bilib oldingizmi? - Dekor haqida nimadir bilib oldingizmi?

5. Talaffuzni yaxshilash

Talaffuz ustida ishlang: agar siz tovushlarni chalkashtirsangiz yoki ularni noaniq qilsangiz, ular sizni tushunish ehtimoli juda kamayadi. To'g'ri gapirishni xohlaysizmi? Aniq va ravon gapiradigan odamlarning nutqiga taqlid qiling. Agar mavjud bo'lsa, ingliz tili o'qituvchisiga, BBC diktoriga, sevimli aktyoringizga yoki ingliz tilida so'zlashadigan do'stingizga taqlid qilishingiz mumkin. Tovushlarni aniq talaffuz qilishni o'rganganingizda, sizni noto'g'ri tushunish qo'rquvidan o'tasiz va sizning urg'uingizdan xijolat bo'lmaysiz.

6. Biz zamonaviy tinglash bilan shug'ullanamiz

Ingliz tilida tinglash bir xil yoki qo'rqituvchi bo'lishi shart emas. Siz zamonaviy podkastlar, audio shoular va radio shoularidan foydalanib tinglash qobiliyatingizni mashq qilishingiz mumkin. Ulardan ba'zilari mashg'ulotlarga moslashtirilgan, boshqalarida ona tilida so'zlashuvchilarning haqiqiy jonli nutqidan foydali so'z birikmalari mavjud. O'qish

uchun oz vaqtingiz bo'lsa ham, siz smartfonlaringizga podkastlar, radio dasturlari va audio dramalar yordamida dasturlarni o'rnatishingiz mumkin. Ularni ish paytida, tushlik paytida, safarda, xarid paytida va hokazolarda tinglang. Biz bir xil yozuvlarni bir necha bor tinglashni maslahat beramiz. Iloji bo'lsa, diktora uchun takrorlashingiz mumkin. Ushbu oddiy hiyla tinglash qobiliyatingizni yaxshilaydi.

7. Videolarni tomosha qiling

Qanday qilib video yordamida ingliz tilida gapirishni tezda o'rganish kerak? - Sizni qiziqtirgan mavzulardagi videolarni tomosha qiling, ona tilida so'zlashuvchilarning so'zlarini tinglang va ularni keyin takrorlang. Shunday qilib, siz nafaqat so'z birikmalarini o'rganasiz, balki videodagi belgilarga taqlid qilib, to'g'ri artikulyatsiyani o'rganishingiz mumkin. Turli darajadagi tillarni biladigan odamlar uchun ko'plab videolarni manbalarda ko'rish mumkin: [engvid.com](https://www.engvid.com), [newsintlevels.com](https://www.newsintlevels.com), [englishcentral.com](https://www.englishcentral.com). Siz bilgan eng yaxshi manbalardan biri bu dunyodagi eng yaxshi TED o'qituvchilarining ta'lim video portali.

8. Biz qo'shiqlar kuylaymiz

Ingliz tilidagi sevimli qo'shiqlar sizning gapirish qobiliyatingizni yaxshilashga yordam beradi. O'zingizga yoqqan qo'shiqning so'zlarini oching va yozuvlarga qo'shing. Ijrochini tinglang va uning orqasidagi matnni takrorlang. Solistning nutqining sur'atini kuzatib borishga harakat qiling va shu bilan birga so'zlarni iloji boricha aniq talaffuz qiling.

9. Ovoz chiqarib o'qing

Ovoz chiqarib o'qish video va audio tinglash bilan bir xil ishlaydi, faqat bu erda siz matnni o'zingiz o'qiyasiz va o'qiganingizni takrorlang. Natijada yangi so'zlar va iboralar esga olinadi.

10. Ovozingizni yozib oling

Sevimli kitobingiz haqidagi hikoya kabi umumiy suhbat mavzusini tanlang. Smartfon yoki noutbukda yozuvchini yoqing va ovozingizni yozib oling. Shundan so'ng, yozuvni yoqing va diqqat bilan tinglang. To'xtashni boshdan kechirgan holatlarga e'tibor bering, u erda pauzani olib tashlang, nutqingiz qanchalik tez, yaxshi talaffuz va to'g'ri intonatsiya bor. Odatda, ingliz tilini o'rganuvchilar uchun birinchi yozuvlar yurakning xiralashishi uchun sinov emas: birinchidan, biz o'zimizni yon tomondan eshitishga odatlanmaganmiz, ikkinchidan, o'qitishning dastlabki bosqichlarida ingliz tilida gaplashadigan narsalar g'alati va tushunarsiz tovushlarni chiqaradi. Sizga umidsizlikka tushmaslikni maslahat beramiz. Tasavvur qiling-a, bu sizning ovozingiz emas, balki ingliz tilini o'rganishni xohlaydigan ba'zi tashqi talabalar. Unga ishlashga nima maslahat berasiz? Bir-ikki oy ichida birinchi va oxirgi yozuvlarni taqqoslang: farq sezilarli bo'ladi va bu sizni ingliz tilini o'rganishda yanada ko'proq ekspluatatsiya qilishga undaydi.

Biz yuqorida keltirgan amaliyotdan foydalansangiz o'zingizda ingliz tilida gapirish mahoratingiz tez orada rivojlanganini sezasiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Пассов Э. И. Общительный метод обучения иностранного разговора. – Москва., 1985: – 10 - bet.
2. Johnson, K. E. The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education. // TESOL Quarterly., – London., 2006: – 235- bet.
3. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London., 2001: – 64-bet.
4. Jalolov J. Chet tili o'qitish metodikasi. – Toshkent., 2012: – 48-bet.